

ממשכנות-העוני לאמבט של חלבזורדים

אחד האורחים האמיצים ביותר של פסטיבל ירושלים היה שחקן בריטי גבוה-קומה, בעל גיורה דקה, תוויפנים אנגלוסכסיים גזעיים ועורפנים כהתאם. עם קצת חמה וירושלמית, האדים כתינוק שבוש באמבטי-שמש.

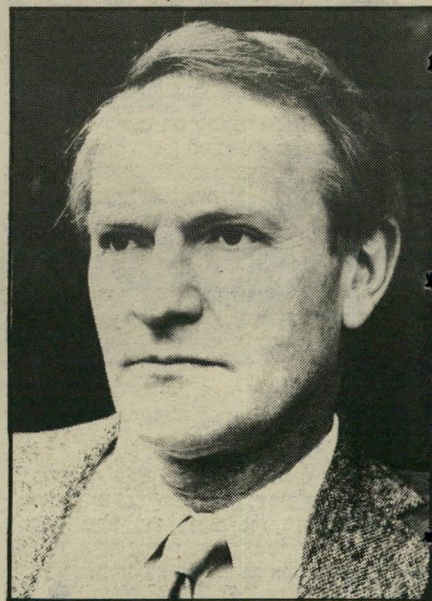
הוא עלה לבמה בגפו, בלי תפאורה, ללא איפור, וללא כל מציצה-פירסומת, להגיש יצירה שאיש בארץ לא מכיר מבחינת-הגברות באנג'י לית, פואמה מן המאה העשירית, המבוססת על מיתוס נורדי קדמון בשם באורלף.

באותו הלילה נדרה שנת מבקר-התיאטרון, גם המכסחים הגדולים של הפסטיבל הודו - ג'וליאן גלובר, זה שמו של הג'נטלמן, עשה אותה. זה היה איש אחד שהיה בעצמו תיאטרון שלם. אבל הפסטיבליירים המושבעים לא התפנו לבדוק מדוע פניו מוכרות להם מאיזשהו מקום, כל כך מוכרות, שאי-אפשר לטעות.

כי גלובר, לבר מהיותו אמין-תיאטרון בחסד שייך לאותם שחקני-מישנה בקולנוע ובטל-וויזיה, המרפרים במהימנות את ערשו של הכוכב הראשי. אמנם את הנובלה שהסריט עם פיטר או'טולס בוהדו, קים. לא ראו בארץ, אבל לעומת זאת, ראו גם ראו אותו כנבל האלגנטי והחלקלק בלענין בלבד. פחות בולטת הופעתו באבק לוחט של ג'יימס אייבורי (הוסרט גם כן בוהדו).

ג'יהונם יוזני, אבל נוסטלגיה אמיתית רוחש גלובר לישראל. הוא היה כאן בעבר, בהסי רטת יעקב ובניו של הבמאי מייקל קאקויאניס ועזב ביום ששי הארוך, לפני השבת של מילחמת יום-כיפור.

הצילומים הופסקו באמצע, כי רוב הצוות הישראלי גויס למלחמה. ביום השני, כשהתופת בעיצומה, צלצל קאקויאניס לירידו הטוב, גנרל משה רייז; מויישה, אני חייב לגמור סרט; מייקל, ענה לו רייז, אני חייב לנצח במלחמה!

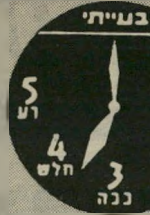
שחקן גלובר זוכר את דיין

אתה תנצח במלחמה שלך, ענה לו קאקויאניס, אבל אם אתה רוצה שישיראל התפוך למרכז של תעשייה קולנועית עולמית, ואני מאמין שאכן תהיה כזו, אתה חייב להבין מה קודם למה. למחרת מספר גלובר, הגיע מטוס בריטי מלווה בשני מטוסי-סילון ישראליים, שליוו אותו לאמצע המידבר, ואיתו כל הציוד, המצלמות והתאורה - כל מה שהיה נחוץ כדי לחדש את הצילומים בזמן.

סיפור אחר, המלמד על הטרורף המזור של אנשי הקולנוע שייך לפרשת לענין בלבד, הסאגה האחרונה של ג'יימס מור-בונד.

זה קרה בתקופה פשה בה היה גלובר מחוסר-עבודה של ממש. הוא פרש מן התיאטרון הלאומי האנגלי, כדי למצוא שממה יחסית בקולנוע. כשעמד לנסוע ליוון להסרטי סרט תנ"כי בוטלה ההסרטה והוא כמעט ומכר את ביתו כדי לקיים את משימתו. ואז הגיעה הצעה - לשחק בסרט בשם מחפשים את אלכסנדר. שהשתתפו בו שחקנים ידועים, בנייהם ג'יימס מייסון המנוח,

המצלמה המתעמלת

ראסטי ג'יימס (בית-ליסין, תל-אביב, ארצות-הברית) - אין כמו מבקרי-קולנוע האחוזים בדיבוק שפת-הקולנוע להעריץ ולהוקיר את פרנסיס פורד קופולה. אם היה בעידן משמים זה בקולנוע מין אליעזר בן-יהודה של האמנות השביעית, הרי קופולה הוא האיש. מחייה, מעורר ומחדש, שגם בכישלונותיו אפשר לאלף דור שלם של תלמידים. אך עם כל הרצון להתחשב בשני סנדקים אוכלי-להבות וסרט אינטימי גאוני כמו השיחה, כל מה שאפשר לשבח בטרילוגיה שלו, אחד מן הלב, נערי הכרך ועתה ראסטי ג'יימס (במקור: ראמבלפיט) שייך למראה החיצוני בלבד.

ספק אם הקהל הרחב, המשלם בכרטיס מלא עבור שעתיים קופולאיות, מוכן להתמסר לחקר האסתטיקה הקולנועית בלבד מבלי שתגוש לו המנה העיקרית, סיפור הגוף. דמויות של ממש, ועלילה בשרית. אבל קופולה מעדיף לעסוק בשעשועים צורניים: אחד מן הלב היתה הדגמת האולפן הקולנועי כתחליף לעולם הממשי, נערי הכרך השתעשע בתחקירי-צבע ומשחקי מילטריס ועתה עורך קופולה אורגנית-מצלמה עצבנית בשחור-לבן מסיביב לעלילה דמוית אידרתו הדקה של דג מלוח. אמנם יש כאן איזה סיפור קלוש על אהבת-יעורים, הטובעת

מט דילון: פירחה מתמחה

בסחי מילחמת כנופיות-נוער בעיר-שדה קטנה, אבל הגיבורה האמיתית היא המצלמה, המשרטטת זוויות מעניינות בחוסר-מנוחה מוחלט, במקביל לחרדה ולחוסר היציבות של השח"קנים. בראשם מט דילון, פירחה מתמחה. אבל לרדידות אין סליחה, גם אם קופולה שולט בה בשפה יפה.

בשר טרי מגזע ציוני

בנות (מוגרב, תל-אביב, ישראל) - חוות-דעת זאת, אם מותר לבני-קורת-קולנוע לחטוא לפעמים ב-נבואה, תעמוד בסתירה מוחלטת לצילול-המיררשין בקופה, ואם אפילו תישמע נלעגת בשל כך, הרי די שתגורם לבמאי נדב לויתן הרהור שני במה שעשה. ומה שעשה אינו בעצם חטא כל כך גדול. הוא אפילו מקובל ולגיטימי בתעשיית-הקולנוע: קומדיה מדברת עברית, על יצורי-אנוש מתוצרת הארץ עם בדיחות כחול-לבן. לא נס נורא, לא כאסת, לא מרגיז או מעליב, להיפך, משהו הנותן הרגשה, כי גם אם הילד קצת מפגר, הרי זה הילד שלנו.

זהו שיפשוף נעים, שעבר לבה"ד 12, שיש בו יותר עליצות קלאב-מדיטראנאית מאשר הלב-טירנויות. כי הרי אף קצין נתיחן לא כללה בסידרת-שדה שלה תרגיל כגון זה של חילוף חיילת מבית נטוש על-ידי חוליה לוחמת של טירנויות, כפי שזה נראה בסרט. אבל אסור לקחת את הכל כל כך ברצינות - גם הבמאי לא עשה זאת וכך נראים הסקצים הקצרים שמהם מורכב התסריט (אסי דיין) כאוסף בדיחונים מודבק-בריטול וללא עריכה קולנועית כל שהיא. אשר לבדיחות - ייאמר ברוח הכותרת הרדיופונית - "אותי זה לא מצחיק!"

קרולין לנגפורד וענת טופול: שיפשוף נעים

אבל, מי יודע, נוער צעיר מאוד, כל המישפחה בחופש הגדול, ויהודים נדיבים בהרי קאטסקיל, אולי אותם זה יצחיק. לחלי גולדנברג וחנה אזולאי - בנות, אל מחד, אם לא להקה צבאית, אינשאללה בסרט הבא.

ושהופק בתנאים קשים, גם כן ביוון, כתשלום אפסי, אבל בתשלום כלשהו.

זה היה ג'יהונם, עבדנו 15 שעות ביום בחום נוראי, עם הפסקה של כרבע שעה, בתנאי-מגורים מחסירים, שורצים חיידיקים למיניהם. ארבעה שבועות נוראים, באמצע כל זה אני מקבל מיברק מן הסוכן שלי, רוצים. רוצים אותך לסרט של ג'יימס בונד. אמרתי - לא! אנחנו עובדים כאן ששה ימים בשבוע, יום ארוך ומפרך ואין לי כל אפשרות לחשוב על משהו אחר.

אבל, ככל זאת, התפנית לבוקר אחד של שבת וטסתי לונדרון לכמה שעות כדי לראות את המפיקים. הסיבה שקיבלתי את התפקיד של הנבל בסרט היתה דווקא הרמות החיובית ביותר שגילמתי אי-פעם לטלוויזיה, אלכסנדר ריבצ'ק, בסדרה המופלאה פלישה, דמות שהיו בה כל האצילות, הערינות והאנושיות, המהופכים כדיוק לרמות שצריך הייתי לגלם בכונד, ובדיוק משום כך רצו אותי לתפקיד.

ולפת-עיתא-אום אני טס לי עם אשתי לקורפו, ישר ממשכנות-העוני ומתקציב-הלחץ של ההסרטה הקודמת, כדי שלימויניה תקבל אותי בנמל-התעופה, מעטפה, חומה ושמונה עם מזומנים נרחפת ליד, ואני מוטל לאמבט של חלבזורדים, כפיסגה הזוהרת של עולם-הקולנוע. ואם שואלים אותי מה המרתק ביותר במיקצוע שלי - הנה התשובה: האפשרות להמריא מתחתית הביצה למרומי השמיים.

הניצול בעיקבות משה רבנו

ממחנות-ההשמדה

להוליווד, ניויורק וירושלים

כובעים רבים החליף ג'ק גרפיין בחייו, ולא כולם עטוריי-נוצות. כשניצל מארבעה מתנות

השמדה שונים השתקע בארץ-המשחררים, ארץ-צוה-הברית, ועסק לסירוגין בתיאטרון ובקולנוע. במסגרת הפרק ההוליוודי שלו עשה שני סרטים יוצאיי-דופן, נשא לאשה את השחקנית קרול בייקר, ואחר-כך התגרש ממנה ומהוליווד גם יחד. לארץ הוא הגיע מניו-יורק, שם הוא מנהל את אחד מתיאטראות האונגארד החדשים יחסית (1978), תיאטרון קלורמן, ונחשב לאחד המוריס המעולים לתיאטרון בעולם כולו.

אילו סיפר לי משהו לפני ארבעים שנה, כשיצאתי מברגן-בלזן, שיבוא יום ואבוא לירוש"לים עם התיאטרון האהוב עליי, להעלות את המחזאי החשוב ביותר בעידן המודרני, סמואל בקט, הייתי אומר לו מה שאמר משה רבנו - די להאמין בכך.

אבל הנס התרחש וגרפיין, עם כנו, השחקן בלהקתו, הרשל, הגיעו לירושלים ולא בגפם. הם נשאו את זכרו של כמאי התיאטרון אלן שניידר, שניספה בתאונת-דרכים לפני כמה חודשים ושתלו, בשם צוות התיאטרון כולו, עצים לזכרו.

מחווה במאריס

גרפיין הוא סרט תעודי, שעשתה עליו הטלוויזיה הקנדית, ככוננה לתתו כשי ליד ושם. אך ירוש"לים הרי מרכז העולם היא, ובאותו ערב עצמו כשליאה ואן-לייר, מנהלת סינמטק ירושלים, ער"כה קבלת-פנים לאורחים חשובים מאוד, הופגשו במקום ג'ק גרפיין ומנהל סינמטק פאריס, המבקר בארץ, אלן מארשן, המחפש את גרפיין מזה כמה חודשים, כדי לספר לו על מחווה שערך הסינמטק הפאריסי לגרפיין ולשני סרטיו, הזר (בן גאזרה) ומשהו פראי.

גרפיין היה מאושר כל כך מפגישה זאת עד שמירר להבטיח לסינמטק ירושלים את שני הסרטים הנ"ל, ובעוד כמה חודשים, משתישכח

תרועת-הפסטיבלים, צפוי בסינמטק ערב מיוחד במינו - שני סרטי גרפיין המעולים והסרט

ג'ק והרשל גרפיין זוכר את שניידר

התעודי, שילמד פרק חשוב בתולדות ניצול השואה המופלא.